

УДК 347.132.6 (477)(075.8)

Михайло ПАРАСЮК

Національний університет “Львівська політехніка”,
доцент кафедри цивільного права і процесу
Інституту права, психології та інноваційної освіти,
кандидат юридичних наук, доцент,
e-mail: mykhailo.v.parsiuk@lpnu.ua,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8600-5264>

ВПЛИВ ПРИНЦИПІВ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ

<http://doi.org/10.23939/law2024.41.249>

© Парасюк М., 2024

У статті на підставі комплексного системного аналізу чинного українського законодавства та нормативних актів Європейського Союзу розглянуто вплив принципів цивільного процесу на правове регулювання електронного документообігу. Об'єктом дослідження є правовідносини щодо електронного документообігу, що виникають між судом та іншими учасниками процесу, які пов'язані з реалізацією системи принципів цивільного судочинства. Предмет дослідження – міжнародні, конституційні, цивільні процесуальні правовідносини, наукові концепції та погляди щодо реалізації принципів цивільного процесуального права під час використання інформаційних технологій.

В основі дослідження діалектичний метод пізнання – під час аналізу електронного документообігу, сукупності необхідних властивостей та зв'язків стосовно галузі цивільного процесу. Аналіз доктрини, законодавства та правозастосовної практики показує необхідність збереження фундаментальних засад цивільного процесу – наявної системи принципів під час вирішення питання про оптимальну модель використання електронного документообігу. Обґрунтовано перспективу розвитку принципу змагальності у контексті упровадження електронного документообігу. Ключовим критерієм тут буде саме широкий список різноманітних інформаційних технологій, що не дають змоги встановити універсальні критерії допустимості. Розвиток регулювання вебконференції за допомогою усунення прогалин у регулюванні, а також удосконалення регулювання, що вже склалося, надасть принципу змагальності нового звучання – міжтериторіального, що дасть можливість реалізувати права не тільки в будівлі суду, але й з будь-якої точки держави. Правові проблеми впливу використання інформаційних технологій на засади цивільного процесу почали висвітлювати у науковій діяльності порівняно недавно, що обґрунтовує доцільність подальших наукових розвідок.

Ключові слова: інформаційні технології; інформаційні системи; електронна взаємодія; виконавче провадження; органи влади; мережа Інтернет.

Постановка проблеми. Правова реформа, зумовлена реалізацією Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом, – обов'язкова умова подальшого розвитку державного устрою та формування демократичного суспільства. Важливою ланкою цієї реформи є судова реформа, спрямована на формування ефективної судової влади, покликаної забезпечити непорушність

конституційного ладу, захист прав і свобод громадян, громадського порядку та публічної безпеки. Ефективність правосуддя розглядається з погляду відправлення правосуддя та управління судовою системою, тобто вирішення організаційних завдань функціонування органів правосуддя. Формування адекватної системи судочинства можливе внаслідок реалізації комплексу заходів – правових, економічних, організаційних, технічних та інших. Ці заходи безпосередньо пов'язані з правовими методами організації та регулювання діяльності в галузі документування інформації та створення документа, його належного оформлення та використання у правовій сфері. У зв'язку з інформатизацією та впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій у діяльність судів правових питань та проблем стало набагато більше. Пошук відповіді на поставлені запитання спонукає до дослідження правового регулювання документообігу з позиції принципів цивільного процесуального права. Це дасть змогу забезпечити поглиблене опрацювання проблем цивільного процесуального права та законодавства, пов'язаних із документуванням інформації.

Аналіз дослідження проблеми. Питання упровадження в Україні технологій електронного документообігу розглядали вчені: О. Баранов, О. Васильєва, Р. Войтович, О. Голобуцький, В. Дрешпак, О. Карпенко, І. Клименко, І. Козюра, І. Коліушко, К. Линьов, І. Лопушинський, С. Попов, А. Семенченко, С. Чукут та ін. Використання електронного документообігу в цивільному процесі досліджували: О. Бортнік, О. Зайцев, В. Кройтор, Є. Петров, Я. Садикова, Я. Садикова, Л. Сапейко, Т. Степаненко, В. Сергієнко та інші вчені. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій потребує адекватного правового регулювання. Багато теоретичних, правових і технологічних питань запровадження електронного документообігу в судовій системі необхідно вирішувати вирішення, зокрема питання, пов'язані із впливом принципів цивільного процесу. Найактуальнішими є проблеми правового та організаційного забезпечення доступу до інформації про діяльність органів судової влади, процесів створення та використання документів.

Мета статті – дослідження впливу принципів цивільного процесу на правове регулювання електронного документообігу.

Виклад основного матеріалу. Нові ідеї використання інформаційно-комунікаційних технологій мають значення для реалізації принципів цивільного процесу. Електронна комунікація нині на початковому етапі розвитку, що відкриває безліч можливостей для різних пропозицій. Пропозиції пов'язані з мінімізацією роботи з паперовими документами, щоб уникнути дублювання документації та поступово переходити до безпаперового документообігу.

Одночасно виникають проблеми, які потрібно вирішувати. Перша з них, притаманна електронному документообігу, полягає у вимогах захисту та безпеки електронних комунікацій, що можуть призвести до витоку даних про учасників спорів та перебіг судових засідань. Це зумовлює необхідність зберігання даних про підключення, щоб мати можливість відстеження інформації, яка пересилається у ході електронної комунікації [1, с. 50]. Необхідно ухвалити загальні стандарти передавання інформації, здатні встановити належні вимоги, що забезпечують безпеку електронної комунікації. Висвітлені нижче проблеми та перспективи характерні передусім для внутрішнього документообігу.

Судове діловодство. Першою проблемою у цьому блоці є рівність щодо надання доступу. Найчутливіші верстви населення не мають можливості користуватися послугами електронного документообігу через вік, освіту, достаток, що є фактором, який перешкоджає реалізації принципів рівності та доступності правосуддя. Ця причина спонукає деяких авторів стверджувати, що електронне правосуддя (електронний документообіг як його частина) не зможе стати повноцінною альтернативою традиційній формі судочинства.

Сьогодні такий підхід доцільний, він зможе відповісти на питання про наявність права на оскарження автоматичних відмов у прийманні документів. Електронний документообіг охоплює

приватно-правові та публічно-правові аспекти правового регулювання. Законодавче регулювання електронного документообігу між учасниками цивільних правовідносин має стосуватися основних аспектів і тих питань, які не можуть урегулювати самі учасники правовідносин, що характерно для відкритих систем [2, с. 356].

Можливість електронного документообігу передбачена в усіх процесуальних кодексах. Інструкція з діловодства в місцевих та апеляційних судах України встановлює порядок автоматизованої (електронної) обробки, обліку та контролю документів, судових справ за допомогою автоматизованої системи документообігу суду та ведення діловодства в паперовій формі [3].

Закріплено обов'язок суду за наявності технічної можливості надсилати особам, які беруть участь у справі, копії судових актів, розмістивши їх на офіційному сайті суду в мережі Інтернет у режимі обмеженого доступу або у вигляді електронного документа, або у вигляді електронного образу судового акта.

Закон “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обов'язкової реєстрації та використання електронних кабінетів у Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі або її окремій підсистемі (модулі), що забезпечує обмін документами” запровадив нововведення у галузі електронного документообігу [4].

Законодавство передбачає відправлення та отримання процесуальних документів за допомогою електронного повідомлення, публікацію судового рішення в обмеженому доступі одразу трьома способами: на Єдиному державному вебпорталі електронних послуг; у визначеній Верховним Судом інформаційній системі – Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі; за допомогою системи електронного документообігу учасників процесу із використанням Єдиної системи міжвідомчої електронної взаємодії [5].

Водночас у зазначених способах вимоги до електронного підпису відрізняються, що не відповідає цілям розвитку електронного документообігу, оскільки передбачає різні вимоги залежно від вибраної системи, що може призвести до практичної незатребуваності тієї системи, яка ставить жорсткіші вимоги, обмежує принципи рівності та доступу до правосуддя.

Вести діалог щодо пристосованості певного виду судочинства є спірним питанням, оскільки різний рівень документообігу, що частково визначає їх самостійність. Електронне судове діловодство надає такі переваги: повний контроль за переміщенням справи; оповіщення про результати судових засідань за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій; автоматизація діловодства.

Розвиток електронного документообігу щодо оптимізації пропонує: закріплення за органами державної влади обов'язків надання усіх документів до суду лише в електронному форматі. Це підвищить доступність правосуддя, безпеку документообігу, виключить ризик втрати документів; створить єдину базу даних у цивільному судочинстві як окрему підсистему Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи [6].

Перевагами цього сервісу є: автоматична ухвала суду для подання позову; відправлення в електронному вигляді документів і повідомлень; онлайн-доступ до документів у справі; оплата державного мита на Єдиному державному вебпорталі електронних послуг “Дія” [7, с. 110]; віддалена участь у процесі; допомога інтерактивного помічника у складанні позовної заяви та її поданні. Проте постають деякі питання.

Оновлення процесуального законодавства встановило три способи звернення до суду в електронному вигляді: через державну інформаційну систему Єдиний державний вебпортал електронних послуг за допомогою Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи із залученням систем електронного документообігу учасників процесу з використанням Єдиної системи міжвідомчої електронної взаємодії “Трембіта” [8].

Три способи подання процесуальних документів в електронному вигляді, на наш погляд, ускладняють використання цього сервісу, оскільки у рядового користувача виникатиме питання, який вид ідентифікації йому використовувати. Через певний часу такий доступ до правосуддя призведе

до того, що користувач використовуватиме одну систему ідентифікації з трьох запропонованих. Це спричинить порушення принципів доступності та диспозитивності.

У першому випадку можна буде вказати позицію, згідно з якою різноманітність методів передавання справ у суд є фактором, що ускладнює методи роботи. У другому випадку конкуренція автоматизованих систем неминуче призведе до заміщення через найбільшу зручність у використанні.

Система диференціації справ між суддями з урахуванням завантаженості та спеціалізації, разом із запровадженням усіх раніше обговорюваних засобів, здатна сприяти можливості рівномірного розподілу справ між судами.

Для формування концептуальної основи використання електронного документообігу в цивільному процесі такі ідеї мають позитивний потенціал, який внаслідок розвитку технологій електронного документообігу може докорінно вплинути на ефективність цивільного судочинства, рівномірно розподіляючи справи не між суддями, а між судами, вирішуючи проблему переваженості одних судів і недостатньої завантаженості інших, підвищуючи доступність правосуддя, вивести принцип незалежності суддів на зовсім новий рівень, оскільки справу з одного регіону може розглядати суддя з іншого, тим самим роблячи недоцільним подання позовів, а також істотно знижуючи можливість встановлення неформальних відносин із суддею через постійне перебування у одних процесах. Кумулятивний ефект торкнеться принципу процесуальної економії щодо рівномірного розподілу навантаження між суддями у всій країні.

Документообіг між судами та іншими органами. Поступовий технологічний розвиток інших галузей, суміжних із цивільним процесом, приводить до необхідності розвивати взаємодію між різними державними органами.

Насамперед це стосується виконавчого провадження. Розширення потенціалу цивільного судочинства взаємопов'язано з недостатнім розвитком виконавчого провадження. У виконавчому судочинстві давно ведуться розробки, розраховані на зовнішню взаємодію.

На підставі Типової інструкції з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну ведеться робота щодо створення системи електронного документообігу між органами державної влади та іншими організаціями. Потенціал електронної взаємодії ще реалізовано повною мірою, що видається неможливим без інтеграції інформаційних систем обох органів [9].

Використання системи електронного обміну документами між судами та визначеними законом “Про виконавче провадження” органами та особами потребує централізації [10]. Централизоване вироблення єдиної системи електронного обміну та її повсюдне впровадження дасть змогу покращити, полегшити та пришвидшити взаємодію між усіма зазначеними суб'єктами. Це впливатиме на порядок виконання судового рішення у цифровому аспекті.

Внутрішній розвиток виконавчого провадження має низку тенденцій, притаманних цивільному судочинству: введення автоматичної системи розподілу справ як гарант прозорості, множинність способів електронного подавання заяв, упровадження технологій, що забезпечують віддалену взаємодію з різних питань із наданням необхідної інформації в режимі онлайн.

У мережі Інтернет дізнатися про виконавче провадження можна за допомогою: Єдиного реєстру боржників за посиланням <https://erb.minjust.gov.ua/#/search-debtors>; Автоматизованої системи виконавчого провадження за посиланням <https://asvpweb.minjust.gov.ua/#/search-debtors>; вебпорталу “Онлайн-будинок юстиції” за посиланням <https://online.minjust.gov.ua>, здійснивши авторизацію за допомогою кваліфікованого електронного підпису; сервісу державних послуг “Дія”, здійснивши авторизацію за допомогою кваліфікованого електронного підпису на сайті <https://diia.gov.ua> або завантажити застосунок у смартфон [11].

Триває поступове вироблення державної позиції про виконання судових актів щодо цифрових активів. Проєкт Закону “Про внесення змін до деяких законів України щодо цифровізації виконавчого провадження” для інтересів цивільного судочинства є стимулом у відповідь для розвитку

цих аспектів, які в майбутньому дадуть змогу розглядати спори, ускладнені криптовалютою, без відсутності єдиної позиції щодо їх правового становища, наприклад як об'єкт цивільних прав [12]. Зазначене положення свідчить про волю законодавця, згідно з якою недостатнє врегулювання правового статусу цифрової валюти поки що не дає змоги масштабувати її застосування на території України як ординарного способу розрахунку.

З огляду на це обов'язково повинні бути внесені пропозиції щодо подальшого вдосконалення законодавства та упровадження цифрової валюти як рядового засобу платежу на території України. Закон України “Про віртуальні активи” не набрав чинності, хоча прийнятий Верховною Радою України 17 лютого 2022 року [13]. В іншому випадку ми стикатимемося із нинішньою ситуацією, яка свідчить про порушення рівності через різне розуміння одного явища та винесення різних судових рішень; справедливості та доступності – оскільки неоднорідна судова практика призводить до різних судових рішень, що не забезпечує ефективного захисту порушених прав.

Положення Закону “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи” передбачають залучення інформаційних технологій до цивільного процесу, господарського процесу та адміністративного судочинства.

Йдеться про кілька напрямів: можливість електронного сполучення між судом та учасниками процесу; можливість дистанційної участі у процесі, окрім засобів відеоконференц-зв'язку, з використанням системи вебконференції.

Пропоновані нововведення фігурують як суспільний і державний запит на поліпшення судової системи.

Удосконалення технологій, а також Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи стали своєрідним поштовхом для оформлення змін. Однак у цьому документі немає згадки про цифрові технології, основані на обробленні інформації.

З метою формування концептуальної бази використання електронного документообігу в цивільному процесі список міжвідомчих взаємодій зумовлює необхідність централізованого вироблення єдиних правил, за якими взаємодія здійснюватиметься. Це потребуватиме одночасного та якісного розвитку діяльності державних органів, щоб забезпечити ефективний перехід на електронну взаємодію та на електронний документообіг.

Централізований порядок допоможе виробити єдині правила взаємодії органів державної влади, що означатиме можливість створення смарт-контракту, який за заданими умовами дасть змогу здійснювати взаємодію автоматично більш швидкісним, відкритим і безпечним способом.

Для регулювання електронного документообігу в національному законодавстві використовують багато джерел. На практиці це викликає негативні наслідки через незадовільну юридичну техніку та різноманітність норм, що ускладнюють їх пошук. Відсутність централізованого регулювання з цих питань спричиняє проблеми щодо єдиних правил діловодства.

Ці проблеми є причиною порушення принципів рівності та доступності, оскільки відмінність системи електронної взаємодії може негативно позначитися на захисті інтересів у певній юрисдикції.

Кумулятивний ефект торкатиметься принципів диспозитивності, обмежуючи можливості учасників судочинства на реалізацію процесуальних прав залежно від місця розгляду спору, відповідно встановленого місцевого регулювання.

Створення єдиної системи внутрішньої та зовнішньої взаємодії різних органів, діяльність яких розрахована на реалізацію цивільного судочинства, разом із встановленням чітких централізованих правил електронного документообігу сприятиме упорядкуванню наявної розрізненої системи.

Використання технології блокчейн у блоці документообігу має перспективи розвитку [14, с. 152], для реалізації якої наявність єдиних правил роботи істотно полегшить можливості переведення електронної комунікації у цифрову площину.

Критика широкої ролі судового представника призводить до виникнення тенденцій щодо обмеження цієї ролі, як наслідок, зміни законодавства на користь гнучкішого режиму, спрямованого на виникнення “електронної справи”. Серед таких ідей можна виділити: надання особам, які беруть участь у справі, доступу до системи, що забезпечує можливість вести нагляд за перебігом розгляду; наділення сторін можливістю подавати заяви в електронному вигляді тощо.

Реалізація пропозицій повинна забезпечити підвищення гарантій практичної реалізації принципів змагальності, оскільки сторонам буде надано змогу брати участь у відправленні правосуддя у цивільних справах; диспозитивності – оскільки будуть розширені процесуальні права сторін; доступність – завдяки якій сторони зміцнять довіру до правосуддя, оскільки зможуть брати участь у розгляді спорів.

Висновки. Електронне судове діловодство не повинно бути альтернативою традиційному, оскільки це порушуватиме принцип рівності. Воно виконує функцію еквівалента, який здатний полегшити та пришвидшити обмін процесуальними документами. Через значні відмінності у способах організації електронного документообігу постає питання доцільності одночасного їх співіснування. Можна констатувати: буде використовуватися лише один спосіб – найдружелюбніший стосовно користувача.

Реалізація системи документообігу між судами та іншими органами потребує централізованого регулювання, що дасть змогу покращити, полегшити та налагодити швидшу взаємодію між усіма учасниками зовнішньої комунікації. Створення єдиної системи внутрішньої та зовнішньої взаємодії різних органів у сукупності із встановленням точних, ясних та централізованих правил електронного документообігу сприятиме упорядкуванню наявної системи. У цьому контексті організаційний аспект принципу доступності виявлятиметься у кількох напрямках: з одного боку, негативно позначатиметься на аналізованому принципі через взаємозв’язок між різноманітним способом електронної комунікації та складністю вибору; з іншого боку, необхідність централізованого регулювання питань документообігу дасть змогу подолати нерівномірність поширення електронного документообігу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Єсімов С. С., Боровікова В. С. Методологічні основи дослідження інформаційної безпеки. *Соціально-правові студії*. 2023. Том 6. № 1. С. 49–55.
2. Лепіш Н.Я., Грищук А.Б. Електронний документообіг: приватно-правові та публічно-правові аспекти. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 1. С. 353–357.
3. Про затвердження Інструкції з діловодства в місцевих та апеляційних судах України: Наказ Державної судової адміністрації України від 20.08.2019 р. № 814. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0814750-19#n10>
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обов'язкової реєстрації та використання електронних кабінетів у Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі або її окремій підсистемі (модулі), що забезпечує обмін документами: Закон України від 29.06.2023 р. № 3200-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3200-20#Text>
5. Сакара Н. Диджиталізація цивільного судочинства та забезпечення права на доступ до правосуддя. Використання інформаційних технологій для належного повідомлення учасників справи. Верховний Суд. 2023. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/Prezent_didgit_civ_sud_dost_do_pravosud.pdf
6. Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: Рішення Вищої Ради правосуддя від 17.08.2021 р. № 1845/0/15-21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text>
7. Ковалів М. В., Єсімов С. С., Ярема О. Г. Інформаційне право України: навч. посіб. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 416 с.
8. Система електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів. URL: <https://se.diia.gov.ua/trembita>

9. Деякі питання документування управлінської діяльності: Постанова Кабінету Міністрів від 17.01.2018 р. № 55. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF#Text>

10. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19/stru#Stru>

11. Виконавчі провадження у форматі інформаційної та цифрової безбар'єрності. Міністерство юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/m/vikonavchi-provadjennya-u-formati-informatsiynoi-ta-tsifrovoi-bezbarernosti>

12. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо цифровізації виконавчого провадження. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/42073>

13. Про віртуальні активи: Закон України від 17.02.2022 р. № 2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>

14. Терлюк О. І. Використання технології блокчейн у публічному управлінні: вітчизняний та міжнародний досвід правового регулювання: дис. ... д-ра філософії; спец.: 081 – “Право”, галузь знань 08 “Право”. Львів, 2023. 248 с.

REFERENCES

1. Yesimov S. S., Borovikova V. S. (2023). *Metodolohichni osnovy doslidzhennya informatsiynoi bezpeky* [Methodological basis of information security research]. *Sotsial'no-pravovi studiyi – Social and legal studies*, 6. 1. 49–55 [in Ukrainian].

2. Lepish N. Ya., Hryshchuk A. B. (2023). *Elektronnyy dokumentoobih: pryvatno-pravovi ta publichno-pravovi aspekty* [Electronic document circulation: private law and public law aspects]. *Analitychno-porivnyal'ne pravoznavstvo – Analytical and comparative jurisprudence*, 1, 353–357 [in Ukrainian].

3. *Pro zatverdzhennya Instruksiyi z dilovodstva v mistsevykh ta apelyatsiynykh sudakh Ukrayiny: Nakaz Derzhavnoyi sudovoyi administratsiyi Ukrayiny vid 20.08.2019 r. No. 814* [On the approval of the Instructions for record keeping in local and appellate courts of Ukraine: Order of the State Judicial Administration of Ukraine dated August 20, 2019 No. 814]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0814750-19#n10> [in Ukrainian].

4. *Pro vnesennya zmin do deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrayiny shchodo obov'yazkovoyi reyestratsiyi ta vykorystannya elektronnykh kabinetiv u Yedyniy sudoviy informatsiyno-telekomunikatsiyiy systemi abo yiyi okremiy pidsystemi (moduli), shcho zabezpechuye obmin dokumentamy: Zakon Ukrayiny vid 29.06.2023 r. No. 3200-IX* [On making changes to some legislative acts of Ukraine regarding mandatory registration and use of electronic cabinets in the Unified Judicial Information and Telecommunications System or its separate subsystem (module) that ensures the exchange of documents: Law of Ukraine dated June 29, 2023 No. 3200-IX]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3200-20#Text> [in Ukrainian].

5. Sakara N. (2023) *Dydzhytalizatsiya tsyvil'noho sudochynstva ta zabezpechennya prava na dostup do pravosudnya. Vykorystannya informatsiynykh tekhnolohiy dlya nalezhnoho povidomlennya uchasnykiv spravy. Verkhovnyy Sud* [Digitization of civil proceedings and ensuring the right of access to justice. Use of information technologies for proper notification of the parties involved in the case. Supreme Court]. Retrieved from https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/Prezent_didigit_civ_sud_dost_do_pravosud.pdf [in Ukrainian].

6. *Pro zatverdzhennya Polozhennya pro porядok funktsionuvannya okremykh pidsystem Yedynoyi sudovoyi informatsiyno-telekomunikatsiyoyi systemy: Rishennya Vyshchoyi Rady pravosudnya vid 17.08.2021 r. No. 1845/0/15-21* [Digitization of civil proceedings and ensuring the right of access to justice. Use of information technologies for proper notification of the parties involved in the case. Supreme Court]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text> [in Ukrainian].

7. Kovaliv M. V., Yesimov S. S., Yarema O. H. (2022). *Informatsiyne pravo Ukrayiny: navch. posib. Information law of Ukraine: educational manual*. Lviv: Lviv State University of Internal Affairs [in Ukrainian].

8. *Systema elektronnoyi vzayemodiyi derzhavnykh elektronnykh informatsiynykh resursiv* [System of electronic interaction of state electronic information resources]. Retrieved from <https://se.dia.gov.ua/trembita> [in Ukrainian].

9. *Deyaki pytannya dokumentuvannya upravlins'koyi diyal'nosti: Postanova Kabinetu Ministriv vid 17.01.2018 r. No. 55* [Some issues of documenting management activities: Resolution of the Cabinet of Ministers dated January 17, 2018 No. 55]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

10. *Pro vykonavche provadzhennya: Zakon Ukrayiny vid 2.06.2016 r. No. 1404-VIII* [On enforcement proceedings: Law of Ukraine dated 02.06.2016 No. 1404-VIII]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19/stru#Stru> [in Ukrainian].

11. *Vykonavchi provadzhennya u formati informatsiynoi ta tsyfrovoyi bezbar'yernosti. Ministerstvo yustytysiyi Ukrainy* [Executive proceedings in the format of information and digital accessibility. Ministry of Justice of Ukraine]. Retrieved from <https://minjust.gov.ua/m/vikonavchi-provadjenya-u-formati-informatsiynoi-ta-tsifrovoyi-bezbarernosti> [in Ukrainian].

12. *Proekt Zakonu pro vnesennya zmin do deyakykh zakoniv Ukrainy shchodo tsyfrovizatsiyi vykonavchoho provadzhennya* [Draft Law on Amendments to Certain Laws of Ukraine on Digitalization of Executive Proceedings]. Retrieved from <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/42073> [in Ukrainian].

13. *Pro virtual'ni aktyvy: Zakon Ukrainy vid 17.02.2022 r. No. 2074-IKH* [On virtual assets: Law of Ukraine dated February 17, 2022, No. 2074-IX]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> [in Ukrainian].

14. Terlyuk O. I. (2023) *Vykorystannya tekhnolohiyi blokcheyn u publichnomu upravlinni: vitchyznyanyy ta mizhnarodnyy dosvid pravovoho rehulyuvannya* [The use of blockchain technology in public administration: domestic and international experience of legal regulation]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Lviv [in Ukrainian].

Дата надходження: 20.01.2024 р.

Mykhailo PARASYUK

Lviv Polytechnic National University,
associate professor of the Department of civil law and procedure,
Institute of law, psychology and innovative education,
candidate of legal sciences, associate professor,
e-mail: mykhailo.v.parasiuk@lpnu.ua,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8600-5264>

THE INFLUENCE OF THE PRINCIPLES OF CIVIL PROCESS ON THE LEGAL REGULATION OF ELECTRONIC DOCUMENT FLOW

The article examines the influence of the principles of civil procedure on the legal regulation of electronic document flow based on a comprehensive systematic analysis of the current Ukrainian legislation and normative acts of the European Union. The object of the study is the legal relationship regarding the electronic document flow that arises between the court and other participants in the process, which are related to the implementation of the system of principles of civil justice. The subject of the study was international, constitutional, civil procedural, legal relations, scientific concepts and views on the implementation of the principles of civil procedural law when using information technologies.

The basis of the study is the dialectical method of cognition – in the analysis of electronic document circulation, the set of necessary properties and connections in the field of civil procedure. The analysis of the doctrine, legislation and law enforcement practice shows the need to preserve the fundamental principles of the civil process – the existing system of principles – when solving the issue of the most optimal model for the use of electronic document management. The perspective of the development of the principle of competitiveness in the context of the introduction of electronic document circulation is substantiated. The key criterion here will be a wide list of various information technologies that do not allow establishing universal criteria of admissibility. The development of web conference regulation by eliminating gaps in regulation, as well as improving existing regulation, will give the principle of competition a new sound – inter-territorial, which will allow implementation not only in the courthouse, but also from any point of the state. Legal problems of the impact of the use of information technologies on the foundations of the civil process began to be highlighted in scientific activity relatively recently, which substantiates the expediency of further scientific investigations.

Key words: information technologies; information systems; electronic interaction; executive proceedings; authorities; the Internet.